

SVĚTOVÝ BESTSELLER

P.D. Jamesová

HOLČIČKA, KTERÁ
MILOVALA HŘBITOVY
a jiné povídky

motto

PRVNÍ
ČESKÉ
VYDÁNÍ

Holčička, která milovala hřbitovy a jiné povídky

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

P. D. James

Holčička, která milovala hřbitovy a jiné povídky – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA** a.s.

SVĚTOVÝ BESTSELLER

P.D.
Jamesová
HOLČIČKA, KTERÁ
MILOVALA HŘBITOVY
a jiné povídky

Praha 2018

Obsah

Předmluva	5
Jojo	9
Oběť	25
Vražda Santa Clause	49
Holčička, která milovala hřbitovy	85
Velmi žádoucí rezidence.....	105
Narozeniny pana Millcrofta.....	121

Předmluva

„Neusni více“ – slova, která vyděsila Macbetha, vyvolají hrůzu u vánoční sešlosti v jedné povídce z této knihy. A platí i o postavách těch ostatních. Jejich stránky zalidňují úzkostí zmítání spiklenci ve zločinu, nezapomínající svědci dávných úkladů, vrah trápený nočními můrami či žena potlačující krvavé vzpomínky.

Největším úspěchem P. D. Jamesové coby autorky detektivní literatury byla skutečnost, že vzala přímočarý příběh odhalování vraha, tolik oblíbený ve „zlatém věku detektivek“, ve 20. a 30. letech 20. století, dodala mu citovou hloubku, psychologicky i morálně ho zkomplikovala a dopřála mu tak druhý zlatý věk. Ve svých povídkách si pohrává – částečně ironicky, částečně s úctou – se všemi prvky, díky nimž se tento žánr stal tolik návykovým a oblíbeným.

Vypravěčem nejdelší povídky, „Vražda Santa Clause“, je druhořadý spisovatel detektivek, jenž „odvádí slušnou řemeslnou práci na starých žánrových konvencích, pro ty, kdo mají rádi svoje vraždy pěkně úhledné“. Ve vzpomínkách na vraždu, již se stal osobně svědkem, když mu bylo šestnáct, se vrací ke Štědrému večeru roku 1939. V panském domě v Cotswoldské pahorkatině, který vlastní nesympatický patriarcha, se sejde nesourodá skupinka: důstojný manželský pár, na nějž dolehly těžké časy, svůdná dáma v přiléhavých večerních šatech, přísná výkonná sekretářka a slavný letec, který se chystá nastoupit ke Královskému

letectvu. A hned po ovocných koláčích a punči začne být něco cítit ve vzduchu.

To je klasický scénář, v němž stejně jako v titulní povídce předchozí knihy, *Vánoční vražda a jiné povídky*, P. D. Jamesová velmi působivě vyvolává atmosféru válečných Vánoc. Špatné zatemnění vede k tomu, že do sídla zavolá protiletcká hlídka, aby na tento přehmat upozornila. Rozhlas vysílá *Vlnu zločinnosti na zámku Blandings* od P. G. Wodehouse (v hlavních rolích s Gladys Youngovou a Carletonem Hobbsem). Druhý den král ve svém vánočním projevu pronese slavný citát o člověku, který stojí u brány nového roku a žádá o světlo, jež by ho provázelo do neznáma.

V závěru příběhu jsou zmíněny intenzivní nálety a další masakry, které neznámá budoucnost přinesla, což škádliovou záhadu s vraždou postaví do jiné perspektivy. Závěrečné zvraty v těchto povídkách nejenže vynalézavě matou čtenáře v jejich odhadech, ale někdy i změni jejich pohled na postavy. A jeden konec je zároveň dojemný i děsivý.

Tón povídek je převážně sžíravě sarkastický. „Narozeniny pana Millcrofta“, velmi zábavný příběh o tom, jak se chamtivost a snobství dočkají odplaty, začíná hutnou výstižnou povahovou črtou: „Mildred Millcroftová, usazená na levém předním sedadle jaguáru, chvíli bušila do svého výtisku *Timesů*, než ho zformovala do přijatelného tvaru, aby si mohla přečíst společenské stránky.“

Povídky jsou plné nejen mrtvol, ale rovněž bystrých postřehů. A nechybí v nich ani katovská oprátka, modrá lahvička s jedem, řezák na linoleum, revolver, pohrabáč, prášky na spaní a hračka, která byla ve třicátých letech na

vrcholu popularity, jojo. Zatímco budete číst, jak s nimi bylo naloženo, vychutnávejte si potěšení z díla autorky, která s radostí a velmi vynalézavě skládá dohromady různorodé složky svého řemesla.

Peter Kemp

Jojo

To jojo jsem objevil náhodou den před Štědrým večerem, tak jak člověk na tyto dávno zapomenuté pozůstatky minulosti obvykle naráží, tedy při probírání neprozkoumaných papírů, které se v mém životě starého muže nahromadily. Zrovna jsem měl narozeny, tříasedmdesáté, a nejspíš mě přemohl záchvat *memento mori*. Většinu svých záležitostí jsem uspořádal už před lety, ale vždycky někde zbyde trocha toho nepořádku. Ten můj tvořilo šest starých plochých kartotéčních krabic zastrčených na horní polici šatníku ve zřídkka používané ložnici pro hosty, na které jsem si obvykle ani nevzpomněl. Ale nyní, ačkoli jsem k tomu neměl žádný zvláštní důvod, se mi vtíraly do mysli s protivnou vytrvalostí. Měl bych jejich obsah projít a dokumenty buď správně zařadit, nebo zničit. Henry a Margaret, můj syn a snacha, budou jistě očekávat, že je já, ten nejpořádkumilovnější ze všech otců, po své smrti ušetřím dokonce i této drobné nepříjemnosti. Koneckonců jsem neměl nic jiného na práci. Čekal jsem se sbaleným kufrem, až mě Margaret přijede vyzvednout a odveze mě na rodinné Vánoce, které bych mnohem raději strávil sám ve svém bytě v Temple, v srdci londýnské právnícké čtvrti. Vyzvednout. Jak je snadné začít si ve tříasedmdesáti připadat jako pouhý předmět, ne přímo vzácný, ale pravděpodobně křehký, který je třeba opatrně přemístit, svědomitě se o něj starat a stejně svědomitě ho vrátit zpátky. Nachystaný jsem byl příliš brzy, jako vždy-

ky. Do příjezdu vozu mi zbývaly ještě dobře dvě hodiny. Čas probrat to haraburdí.

Krabice, nadité a jedna s uvolněným víkem, byly převázané tenkým provázkem. Když jsem ho rozvázal a otevřel první z nich, ovanul mě napůl zapomenutý nostalgický pach starých listin. Odnesl jsem si krabici k posteli, posadil se a začal se probírat nesourodou změtí papírů z doby, kdy jsem studoval v internátní škole. Byla tam vysvědčení a školní hodnocení – některé inkoustem napsané poznámky už zažloutly, zatímco jiné vypadaly jako napsané včera –, dopisy od rodičů, stále v tenkých obálkách s odtrženými cizokrajnými známkami, které jsem rozdával sběratelům mezi spolužáky, pár školních sešitů s výborně hodnocenými eseji, jež jsem si nejspíš nechal, abych je mohl rodičům při jejich další dovolené ukázat. Zvedl jsem jeden z nich a objevil to jojo. Vypadalo přesně tak, jak jsem si je pamatoval, zářivě červené, lesklé, příjemné do ruky a žádoucí. Provázek byl úhledně ovinutý kolem středu, takže z něj byla vidět jenom smyčka na konci, kterou se prostrkával prst. Ruka se mi sevřela kolem hladkého dřeva. Jojo mi do ní přesně padlo. Na omak bylo chladné, dokonce i pod mou dlaní, která se dnes jen zřídka zahřeje. A s tím dotekem se začaly valit zpátky vzpomínky. To sloveso je otřepané, ale přesné; valily se jako vysoký příliv a unášely mě zpět do stejného dne před šedesáti lety, do 23. prosince 1936, do dne vraždy.

Pobýval jsem v internátní škole v Surrey a jako obvykle jsem měl strávit Vánoce u své ovdovělé babičky v jejím malém sídle v západním Dorsetu. Cesta vlakem byla únavná, muselo se dvakrát přestupovat a ve vsi nebylo nádraží, takže pro mě obvykle posílala vlastní vůz s řidičem. Toho

roku to však bylo jinak. Ředitel si mě zavolal do pracovny a objasnil mi to.

„Dnes ráno mi volala vaše babička, Charlcourte. Její šofér prý onemocněl a nemůže vás vyzvednout. Proto jsem zařídil, že vás do Dorsetu odveze Carter mým soukromým vozem. Bude ale volný až po obědě, takže dorazíte později než obvykle. Lady Charlcourtová laskavě nabídla, že ho nechá v domě přespat. A pojedete s vámi pan Michaelmass. Lady Charlcourtová ho na Vánoce pozvala do sídla, ale o tom se vám už nepochybně v dopise zmínila.“

Nezmínila, ale nic jsem neřekl. Moje babička neměla ráda děti a mě snášela spíše z pocitu rodinné povinnosti – byl jsem koneckonců, stejně jako její jediný syn, nezbytný dědic – než z nějaké náklonnosti. Každé Vánoce se svědomitě snažila, abych byl v rozumných mezích spokojený a nedostal se do žádného maléru. Vždycky jsem obdržel přiměřené množství hraček vhodných pro můj věk a pohlaví, které kupoval její řidič na písemné doporučení mé matky, ale v sídle se nenabízel žádný smích, společnost vrstevníků, vánoční výzdoba či citová vřelost. Měl jsem podezření, že babička by daleko raději trávila Vánoce o samotě než ve společnosti znuděného, neposedného a špatně naladěného kluka. Nemám jí to za zlé. Nyní, když jsem dosáhl jejího věku, to cítím úplně stejně.

Zatímco jsem však zavíral dveře ředitelovy pracovny, srdce mi tížilo nepřátelství a znechucení. Copak ona o mně ani o škole vůbec nic neví? Copak si neuvědomila, že ty svátky budou dost nudné i bez pichlavých očí a jízlivých řečí Mizery Mikea? Byl to s přehledem ten nejméně oblíbený učitel v celé škole, pedantský, přehnaně přísný a se sklo-

nem k tomu druhu sžíravého sarkasmu, který je pro chlapce nesnesitelnější než křik a nadávky. Dneska vím, že to byl skvělý učitel. Právě díky Miserovi Mikeovi jsem zřejmě získal stipendium na soukromou školu. A možná právě kvůli tomu, a také proto, že Mizera Mike byl spolužák mého otce z Balliolu, ho babička nejspíš pozvala. Možná jí to dokonce otec navrhl v dopise. Méně mě překvapilo, že pan Michaelmass pozvání přijal. Pohodlí a vynikající jídlo v sídle pro něj musejí představovat vítanou změnu oproti spartánskému bydlení a školní vývařovně.

Cesta byla přesně tak nudná, jak jsem předpokládal. Když seděl za volantem starý Hastings, pouštěl mě na sedadlo vedle sebe a rozptyloval mě historkami z otcova dětství; jenže tentokrát jsem trčel vzadu s nemluvným panem Michaelmassem. Skleněná přepážka mezi námi a řidičem byla zavřená a já viděl jen zadní část tvrdého klobouku od uniformy, kterou musel Carter na ředitelův příkaz nosit vždycky, když plnil povinnosti šoféra, a jeho ruce v rukavicích na volantu.

Carter nebyl doopravdy zaměstnaný jako šofér, ale měl za úkol vozit ředitele, kdykoli jeho prestiž vyžadovala, aby se nechal vidět ve voze s řidičem. Po zbytek času byl Carter částečně správce a částečně údržbář. Jen žena, křehká osůbka s laskavou tváří, která pořád vypadala jako holčička, vedla jednu ze tří ubytoven pro studenty. Jeho syn Timmy ve škole studoval. Tohle podivné uspořádání jsem pochopil teprve později. Carter byl, jak jsem jednou zaslechl říkat jednoho z rodičů, „nanejvýš skvělý člověk“. Nikdy jsem se nedozvěděl, jaké osobní neštěstí způsobilo, že musel přijmout práci v naší škole. Ředitel získal služby

Cartera a jeho manželky Jacino, neboť jim nabídl ubytování a pro syna vzdělání zdarma. Nejspíš jim platil jen almužnu. Pokud to Carterovi vadilo, my hoši jsme se to nikdy nedozvěděli. Zvykli jsme si, že ho potkáváme v areálu, vysokého, bledého, tmavovlasého, a když neměl nic na práci, pořád si hrál s tím svým jojem. Ve třicátých letech to byla módní hračka a Carter s ní uměl spoustu pozoruhodných triků, které jsme my ostatní se svými joji sice trénovali, ale nikdy jsme je neovládli.

Timmy byl drobné, křehké, nervózní dítě. Sedával ve třídě úplně vzadu, zanedbávaný a přehlížený. Jeden ze spolužáků, ještě nehoráznější snob než my ostatní, prohlásil: „Nechápu, proč musíme ve třídě trpět toho hnusáka Timmyho. Kvůli tomu můj otec školné neplatí.“ Ale většině z nás to bylo lhostejné a v hodinách Mizery Mikea byl Timmy velmi užitečný, neboť od nás ostatních odvracel útoky jeho ostrého, jedovatého jazyka. Myslím, že v případě pana Michaelmasse ta krutost nesouvisela se snobstvím, a že si vlastně možná ani neuvědomoval, že se chová krutě. Prostě nedokázal snést představu, že plýtvá svými pedagogickými schopnostmi na chlapce, který nereaguje a kterému to moc nemyslí.

Ale během cesty jsem o ničem z toho nepřemýšlel. Seděl jsem co nejdál od pana Michaelmasse, v koutku u okýnka, a zaobíral jsem se fantazírováním plným pomsty a zoufalství. Můj společník dával přednost jízdě ve tmě, nejen v tichu, takže se ve voze nesvítilo. Já jsem si však s sebou vzal brožovanou knížku a tenkou baterku a zeptal jsem se ho, zda by ho nerušilo, kdybych si četl. Odpověděl: „Jen si klidně čtete, hochu,“ a zabořil se hlouběji do límce svého těžkého tvídového kabátu.

Vytáhl jsem si výtisk *Ostrova pokladů* a snažil se soustředit na roztřesenou kalužinku světla. Hodiny ubíhaly. Projížděli jsme městečky a vesnicemi a pohled na jasně osvětlené ulice, na křiklavě vyzdobené výlohy a rušný proud opozdilých kupujících představoval jistou úlevu od nudy. V jedné vesnici zpívali koledníci v doprovodu kutálky a třásli přitom kasičkami. Ten zvuk se za námi nesl, když jsme se opět nořili do tmy. Působilo to, jako bychom projížděli temnou věčností. Cestu jsem samozřejmě znal, ale Hastings mě obvykle vyzvedával 23. prosince ráno, takže jsme většinu trasy urazili za světla. Když jsem nyní seděl vedle té mlčenlivé postavy v příšeří vozu a na všechna okénka se tlačila tma jako těžká příkrývka, připadala mi jízda nekonečná. Potom jsem ucítil, že stoupáme, a zakrátko ke mně dolehlo vzdálené rytmické bušení mořského příboje. Musíme být na pobřežní silnici. Teď už to nebude trvat dlouho. Posvítíl jsem si baterkou na ciferník náramkových hodinek. Půl šesté. Za necelou hodinu bychom měli dojet do sídla.

Potom Carter zpomalil a zlehka uhnul na travnaté odpočívadlo. Vůz zastavil. Řidič odsunul skleněnou přepážku a řekl: „Omlouvám se, pane. Musím na chvílku ven. Volání přírody.“

Ten eufemismus mi přišel k smíchu. Pan Michaelmass na okamžik zaváhal a poté prohlásil: „V tom případě bychom toho asi měli využít všichni.“

Carter se zvedl a formálně nám otevřel zadní dveře. Vystoupili jsme na hrbolatý trávník, do černočerné tmy a vířících sněhových vloček. Moře už nebylo šumem v pozadí, nýbrž burácivým přívalem zvuků. Zpočátku jsem nevní-

mal nic jiného než sníh na tvářích, dvě tmavé postavy poblíž, hlubokou noční čern a štiplavý slaný mořský vzduch. Potom, jakmile si moje oči přivykly na tmou, jsem nalevo rozeznal velký balvan.

Pan Michaelmass řekl: „Běžte za ten kámen, chlapče. Moc se nezdržujte. A nikam se netoulejte.“

Popošel jsem k balvanu blíž, ale nikoli za něj, zatímco ty dvě postavy zmizely mimo dohled – pan Michaelmass šel rovnou za nosem a Carter doprava. Když jsem se za minutu odvrátil od kamene, neviděl jsem nic, ani vůz, ani své spollečníky. Bylo by rozumné počkat, až se některý z nich zase objeví. Sáhл jsem do kapsy a téměř bezmyšlenkovitě jsem vytáhl baterku a posvítil si s ní přes útes. Paprsek světla byl úzký, ale pronikavý. A v tu chvíli jsem na okamžik spatřil vraždu.

Pan Michaelmass stál velmi nehybně asi o třicet metrů dál, tmavá silueta proti světlejší obloze. Carter se za něj musel nehlučně přikrást po sněhové pokrývce. A teď, přesně v té vteřině, kdy světlo zachytilo obě tmavé postavy, jsem uviděl, jak se Carter prudce vrhá kupředu, s nataženýma rukama, a skoro jsem ucítil v bedrech sílu toho osudového postrčení. Pan Michaelmass nevydal ani hlásku a zmizel z dohledu. Byly tam dvě tmavé postavy; nyní zůstala jen jedna.

Carter věděl, že jsem to viděl; nemohl si toho nevšimnout. Světlo baterky se objevilo příliš pozdě, aby činu zabránilo, ale když se nyní otočil, svítilo mu přímo do tváře. Na výběžku nad mořem jsme byli sami. Kupodivu jsem se nebál. Mým nejsilnějším pocitem bylo nejspíš překvapení. Vydali jsme se naproti sobě mechanicky, skoro jako stroje.

Řekl jsem – a zaslechl přitom ve vlastním hlase prostý úžas: „Strčil jste ho. Zavraždil jste ho.“

Odpověděl: „Udělal jsem to kvůli svému chlapci. Bůh mi pomoz, udělal jsem to pro Timmyho. Bylo to buď on, nebo ten chlapec.“

Chvilku jsem tam mlčky stál, díval se na něj a uvědomoval si jemný vlhký dotek sněhu, který se mi rozpouštěl na tvářích. Posvítíl jsem baterkou dolů a zjistil, že obě sady stop se už změnilly jen v nezřetelné šmouhy ve sněhu. Zakrátko zmizí pod bílým příkrovem úplně. Potom, stále beze slova, jsem se otočil a společně jsme zamířili zpátky k autu, skoro družně, jako by se vůbec nic nestalo, jako by ten třetí člověk kráčel vedle nás. Utkvělo mi, ale možná je to falešná vzpomínka, že v jednu chvíli Carter klopýtl a já ho vzal za loket, aby neupadl. Když jsme došli k automobilu, zeptal se mdlým hlasem prostým naděje: „Co teď uděláte?“

„Nic. Co se tady dá dělat? Uklouzl a zřítíl se z útesu. Nebyli jsme u toho. Neviděli jsme to, ani já, ani vy. Tou dobou jste byl se mnou. Stáli jsme spolu u toho balvanu. Ani na chvíli jste se ode mě neodloučil.“

Chvilku nic neříkal, a když konečně promluvil, musel jsem natahovat uši, abych ho slyšel.

„Naplánoval jsem si to, Bůh mi pomoz. Plánoval jsem to, ale byl to osud. Pokud se to mělo stát, tak se to stalo.“

Tehdy pro mě ta slova mnoho neznamenalala, ale později, když jsem byl starší, jsem asi pochopil, co měl na mysli. Byl to pro něj způsob, možná nezbytný, jak se zbavit odpovědnosti. To, co udělal, nebylo dílem náhlého neodolatelého popudu. Onen čin plánoval, vybral si místo a čas. Přesně věděl, k čemu se chystá. Ale hodně věcí nebylo v jeho moci.

Nemohl si být jistý, že pan Michaelmass vystoupí z vozu nebo že se postaví tak šikovně blízko okraji útesu. Nemohl si být jistý, že bude tak naprostá tma nebo že já budu od nich dost daleko. A jedna maličkost pracovala v jeho neprospěch; nevěděl, že mám baterku. Kdyby se mu to nepodařilo, zkusil by to znovu? Kdoví? Tohle byla jedna z mnoha otázek, které jsem mu nikdy nepoložil.

Otevřel mi zadní dveře, náhle vzpřímený jako uctivý šofér, který dělá svou práci. Když jsem nasedal, ještě jsem se otočil a řekl mu: „Musíme zastavit na nejbližší policejní stanici a oznámit, co se stalo. Mluvení nechte na mně. A raději bychom měli tvrdit, že zastavit chtěl pan Michaelmass, nikoli vy.“

Nyní se na svou dětskou aroganci ohlížím s jistým znechucením. Ta slova jsem pronesl jako příkaz. Pokud mu to vadilo, nedal to na sobě znát. A skutečně nechal mluvit mě, pouze moje sdělení tiše potvrdil. Vyprávěl jsem to poprvé na policejní stanici v malém dorsetském městečku, kam jsme dojeli za patnáct minut. Paměť je vždycky nespojitá, epizodická. Nějaký impulz v mysli stiskne tlačítko a na plátně se náhle, jako barevný diapozitiv, objeví obrázek, živý, nehybný a zářící okamžik ukotvený v čase mezi dlouhými pásy temné prázdnoty. Z policejní stanice si pamatuju vysokou lampu, k níž z temnoty vířily sněhové vločky a jako můry umíraly na skle, obrovský oheň v krbu na uhlí v malé kanceláři, kde to bylo cítit leštěnkou a kávou, seržanta, mohutného a naprosto klidného, který si zapisoval podrobnosti, a těžké gumové pláštěnky, jež si policisté oblékali, než vyrazili zahájit pátrání. Předem jsem se rozhodl, co přesně řeknu.

„Pan Michaelmass požádal Cartera, aby zastavil, a vystoupili jsme. Říkal něco o volání přírody. Já s Carterem jsme šli doleva k takovému velkému balvanu a pan Michaelmass zamířil přímo vpřed. Byla taková tma, že jsme na něj pak už neviděli. Čekali jsme na něho, myslím asi tak pět minut, ale pořád se neobjevoval. Tak jsem vzal baterku a vydali jsme se za ním. Matně jsme rozeznávali jeho stopy na okraji útesu, už ale zapadávaly sněhem. Stáli jsme tam a křičeli, ale on se ne a ne objevit, takže jsme pochopili, co se stalo.“

Seržant se zeptal: „Slyšel jste něco?“

Byl jsem v pokušení mu odpovědět: „Myslím, že jsem zaslechl jeden krátký výkřik, ale domníval jsem se, že to je pták,“ ale odolal jsem. Létal by racek za tmy? Lepší bude, když tu historku co nejvíc zjednoduším a budu se jí držet.

Poslal jsem hodně lidí do vězení na doživotí, protože zanedbali toto prosté pravidlo.

Seržant prohlásil, že dá dohromady pátrací četu, ale za tmy není velká šance, že by po panu Michaelmassovi objevili nějakou stopu. Budou muset počkat, až se rozední. Ještě dodal: „A jestli se zřítíl v tom místě, kde si myslím, může trvat týdny, než najdeme tělo.“ Vzal si adresu mé babičky i školy a nechal nás jít.

Příjezd do sídla si jasně nevybavuju, možná protože ho zastínilo to, co se odehrálo druhý den ráno. Carter samozřejmě snídal se služebnictvem, zatímco já seděl v jídelně s babičkou. Pořád jsme ještě měli před sebou topinky s marmeládou, když pokojská oznámila, že přišel hlavní konstábl, plukovník Neville. Babička ji požádala, ať ho uvede do knihovny, a okamžitě odešla z jídelny. Za necelou čtvrt-hodinu mě povolali k sobě.

A nyní je moje vzpomínka ostrá a zřetelná, vybavuji si každé slovo, jako by se to stalo včera. Babička seděla u krbu na kůži potažené židli s vysokým opěradlem. Krb roztopili teprve před chvílkou a mně připadalo, že místnost je vymrzlá. Dřevo ještě praskalo a uhlí dosud nechytlo plamenem. Uprostřed knihovny stál velký psací stůl, u nějž kdysi pracoval dědeček, a za ním seděl hlavní konstábl. Před stolem stál Carter, v pozoru jako voják, kterého si předvolal velící důstojník. A na stole, přesně uprostřed desky před plukovníkem, leželo to červené jojo.

Carter se na okamžik ohlédl, když jsem vcházel dovnitř, a podíval se na mě. Ten pohled nemohl trvat déle než tři vteřiny, pak se opět odvrátil, ale já v jeho očích viděl – jak bych to mohl přehlédnout? – zběsilou směs strachu a prosby. Od té doby jsem ten pohled viděl mnohokrát u zadržených, kteří čekali na lavici obžalovaných, až vynesu rozsudek, a nikdy jsem mu nedokázal čelit s vyrovnanou lhostejností. Carter se neměl čeho obávat; příliš jsem si užíval moc, kterou mi propůjčovalo to prvotní rozhodnutí, opojné uspokojení z toho, že situaci ovládám, než aby mě napadlo, že bych ho nyní nebo kdykoli jindy mohl zradit. A copak bych ho vůbec zradit mohl? Nebyl jsem snad teď jeho komplicem?

Plukovník Neville se tvářil přísně.

Řekl: „Chci, abys moje otázky vyslechl velmi pozorně a pověděl mi přesnou pravdu.“

„Charlcourtové nelžou,“ ozvala se babička.

„Já vím, já vím.“ Stále se díval na mě. „Poznáváš tohle jojo?“

„Myslím, že ano, pane, pokud je to opravdu ono.“

Zase se do toho vložila babička. „Našli ho na okraji úte-

su, odkud se pan Michaelmass zřítíl. Carter říká, že jeho není. Je tvoje?“

Samozřejmě měla být zticha. Tehdy jsem se divil, že hlavní konstábl dovolil, aby u výslechu byla. Později jsem pochopil, že neměl na vybranou. Dokonce i v těch dobách, kdy děti dosud nebyly středem vesmíru, bylo vyloučeno vyslyšet mladistvého bez přítomnosti odpovědného dospělého. Plukovník se nad tím vyrušením zamračil tak kratičce, že mi to skoro uniklo. Ale všiml jsem si toho. Plně, nádherně jsem vnímal každíčkou podrobnost, každé gesto.

Řekl jsem: „Carter mluví pravdu, pane. Není jeho. Je moje. Věnoval mi je, než jsme vyjeli. Zatímco jsme čekali na pana Michaelmasse.“

„Dal ti ho? Proč by to dělal?“ Babiččin hlas zněl ostře. Obrátil jsem se k ní.

„Říkal, že je to dík za to, že se chovám hezky k Timmymu. Timmy je jeho syn. Kluci se do něj dost navázejí.“

Plukovník změnil tón. „Měl jsi to jojo ve svém držení, když se pan Michaelmass zřítíl z útesu?“

Podíval jsem se mu přímo do očí. „Ne, pane. Pan Michaelmass mi ho cestou zabavil. Všiml si, jak si s ním hraju, a zeptal se, jak jsem k němu přišel. Pověděl jsem mu to a on mi ho sebral. Řekl: ‚Ať už se ostatní hoši rozhodnou dělat cokoli, chlapec z rodu Charlcourtů by měl vědět, že žáci nepřijímají dárky od služebnictva.‘“

Bezděky jsem napodobil suchý, sarkastický tón pana Michaelmasse a ta slova vyzněla velmi věrohodně. Ale věřili by mi i bez toho. Proč ne? Charlcourtové nelžou.

Plukovník se zeptal: „A co pan Michaelmass s tím jojem udělal, když ti ho zabavil?“

„Strčil si ho do kapsy u kabátu, pane.“

Hlavní konstábl se na židli opřel a podíval se na babičku. „No, takže to je celkem jasné. Je nabíledni, jak se to stalo. Upravoval si oblečení...“

Odmíchl se, nejspíš z jemnocitu, ale babička byla z tužšího těsta. „Naprosto jasné,“ oznámila. „Když odešel od Cartera a chlapce, neuvědomil si, že se ocitl nebezpečně blízko okraji útesu. Sundal si rukavice, aby si rozeplnul poklopec, a strčil je do kapes. Když je zase vytahoval, jojo vypadlo. Zabořilo se do sněhu, takže si toho vůbec nevšiml. Pak ve tmě ztratil orientaci, udělal krok nesprávným směrem, uklouzl a spadl.“

Plukovník Neville se obrátil ke Carterovi. „Bylo hloupé zastavovat právě tam, ale to jste nemohl vědět.“

Carter pronesl se rty téměř stejně bílými jako jeho tvář: „Pan Michaelmass mě požádal, ať zastávím, pane.“

„Jistě, jistě. To si uvědomuju. Nemohl jste se s ním přít. Svoje prohlášení jste už učinil. Není důvod vás tady zdržovat. Raději byste se měl vrátit do školy a ke svým povinnostem. Budeme vás potřebovat při soudním vyšetřování, ale k tomu nejspíš dojde až za nějaký čas. Tělo jsme dosud nenašli. A seberte se, člověče. Nebyla to vaše vina. Předpokládám, že jste neřekl rovnou, že jste dal jojo chlapci, protože jste se ho snažil chránit. To bylo naprosto zbytečné. Měl jste povědět celou pravdu, přesně jak se to stalo. Ze zatajování faktů jsou vždycky jenom potíže. Propříště si to pamatujte.“

Carter odpověděl: „Ano, pane. Děkuju, pane.“ Tiše se obrátil a odešel.

Když za ním zaklaply dveře, plukovník Neville vstal, přešel ke krbu, postavil se k němu zády, mírně se pohupoval na